

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/52/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4603899991
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4603899991.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľa: Mesto Topoľčany so sídlom Topoľčany, Nám. M. R. Štefánika 1/1, IČO: 311 162, proti odporcovi: T. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., P. O. I. XXXX/XX, zast. JUDr. Jozefom Pikuliakom, advokátom so sídlom v Čadci, Nám. slobody 58, o vydanie veci, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 25. októbra 2013 č. k. 4C/96/2003-178, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol tak, že odporca v 1. rade T. T. (teraz odporca) je povinný vydať navrhovateľovi parc. č. 906 - záhrady o výmere 2.303 m² v kat. úz. E., zapísanú na LV č. XXXX do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd konanie proti odporcyni v 2. rade - E. A. T. zastavil (v tejto časti je rozhodnutie už právoplatné). Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 126 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 96 ods. 1, 3 OSP a na základe vykonaného dokazovania zistil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 4C/189/2003 sa odporcovia domáhali určenia vlastníckeho práva vydržaním k pozemkom parc. č. 906 a parc. č. 907 v kat. úz. E., avšak rozsudkom zo dňa 12. 03. 2004 bol ich návrh zamietnutý a po podaní odvolania z ich strany následne v priebehu odvolacieho konania zobrali svoj návrh späť a žiadali konanie zastaviť, a preto Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 9Co/139/2004-102 zo dňa 07. 04. 2005 pripustil späťvzatie návrhu, rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie vo veci zastavil. Na základe návrhu odporcov bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Obvodnom pozemkovom úrade v Topoľčanoch pod sp. zn. OPÚ 2004/00325 (č. I. 40), nakoľko odporcovia si uplatnili svoje reštitučné nároky a rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Topoľčanoch zo dňa 26. 10. 2009 č. OPÚ 2004/00325-Gn/6 bolo oprávneným osobám E. T., T. T. a Q. C. priznané právo na náhradu podľa zákona č. 503/2003 Z. z. a to na náhradu za pozemky parc. č. 906 a parc. č. 907 v kat. úz. E. s tým, že za tieto, ako aj za pozemok parc. č. 902, sa im vlastníctvo nevracia, ale získavajú do vlastníctva iné nehnuteľnosti ako náhradu za tieto nehnuteľnosti a to E. T. v podiele 4/6-iny, T. T. v podiele 1/6-ina a Q. C. v podiele 1/6-ina. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/97/2009-105 zo dňa 03. 06. 2011 a následne NS SR rozsudkom sp. zn. 10Sžr/125/2011 zo dňa 01. 08. 2012 potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Nitre. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľa na vydanie parc. č. 906 záhrady o výmere 2.303 m² v kat. úz. E. zapísanej na LV č. XXXX je proti odporcovi v 1. rade podaný dôvodne, a preto mu vyhovel. Považoval za nesporné, že ohľadom vlastníckeho práva k pozemkom parc. č. 906 a parc. č. 907 v kat. úz. E. už v minulosti medzi účastníkmi prebiehali súdne spory, pretože tieto pozemky boli

vyvlastnené štátom, i keď účel ich vyvlastnenia nebol nikdy splnený a spolu s pozemkami bol vyvlastnený aj rodinný dom postavený na parc. č. 907, ktorého výlučným vlastníkom je v súčasnej dobe odporca v 1. rade. V súdnych konaniach však navrhovateľa neboli úspešní, a teda výlučným vlastníkom parc. č. 906 je navrhovateľ, pričom odporca v 1. rade do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje, keďže pozemok užíva a podľa jeho vyjadrenia má na ňom fóliovníky, pareniská a iné poľnohospodárske stavby a odmieta pozemok navrhovateľovi dobrovoľne vydať. Navrhovateľ ako vlastník pozemku má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje, teda proti odporcovi v 1. rade a oprávnene sa domáhal vydania pozemku, ktorý mu odporca v 1. rade neprávom zadržuje. Odporcovia v inom súdnom konaní, v ktorom sa domáhali vlastníckeho práva k parc. č. 906, úspešní neboli a taktiež ani v konaní o navrátení vlastníctva k pozemkom podľa zák. č. 503/2003 Z. z. úspech nemali, pretože im bolo priznané iba právo na náhradu za pozemky (okrem iného aj za parc. č. 906), a teda, pokiaľ žiadnym spôsobom nepreukázali vlastnícke alebo iné právo, na základe ktorého užívajú parc. č. 906, tak uvedené užívanie je v rozpore so zákonom a navrhovateľ ako vlastník pozemku má právo na ochranu podľa zákona. Keďže sporný pozemok užíva iba odporca v 1. rade, tak návrh proti nemu bol podaný dôvodne a súd návrhu v celom rozsahu vyhovel a zaviazal odporcu v 1. rade vydať parc. č. 906 v kat. úz. E. navrhovateľovi ako vlastníkovi. Proti odporcyni v 2. rade navrhovateľ zobral návrh späť, nakoľko táto v priebehu súdneho konania zomrela, preto súd podľa § 96 ods. 1, 3 OSP konanie proti odporcyni v 2. rade zastavil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 OSP tak, že navrhovateľovi, ktorý mal plný úspech proti odporcovi v 1. rade, nepriznal náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívali v tom, že právnym predchodcom odporcu v 1. rade bol sporný pozemok spolu s ďalšími nehnuteľnosťami vyvlastnený, a pokiaľ im bola aj priznaná finančná náhrada za tieto nehnuteľnosti, tak ju odmietli prevziať a ani ju nikdy neprevzali, a teda by nebolo spravodlivé, aby v súvislosti so súdnym konaním o vydanie pozemku bol odporca v 1. rade zaviazaný na náhradu trov konania, keď vyvlastnenie nehnuteľnosti prakticky nesplnilo svoj účel, avšak právny stav ohľadom parc. č. 906 svedčí v prospech navrhovateľa.

Proti uvedenému rozsudku podal odporca odvolanie, odôvodniac ho tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a dostatočne zistil skutkový stav. Uviedol, že k niektorým dôvodom predkladá a označuje aj dôkazy a skutočnosti, ktoré neuviedol v konaní pred súdom prvého stupňa. Mal za to, že v zápisnici z pojednávania zo dňa 25. 10. 2013 je síce zaprotokolované, že súd poučil účastníkov podľa § 120 ods. 4 OSP, avšak uvedená protokolácia podľa neho spĺňa iba požiadavku, aby bolo dané poučenie, ale nespĺňa požiadavku riadneho poučenia. Odporca preto uplatnil skutočnosti a dôkazy, ktoré nepoužil v konaní pred súdom prvého stupňa a žiadal, aby odvolací súd zobral do úvahy jeho právnu neznalosť právnych dôsledkov a ich nepredloženia v konaní pred súdom prvého stupňa a skutočnosť, že o tom nebol riadne poučený. Uviedol, že výrok, ktorým mu súd uložil povinnosť vydať navrhovateľovi parcely, je nevykonateľný. V právnej teórii a súdnej praxi je ustálený právny názor, že vykonateľnosti rozsudku zodpovedá výrok o vypratání nehnuteľností. S poukazom na to tiež namietal nepreskúmateľnosť rozsudku, pokiaľ išlo o uloženie povinnosti vydať parcelu, keď súd neuviedol, prečo odporcovi neuložil povinnosť parcelu vypratať. Odporca od počiatku neuznával vlastnícke právo navrhovateľa, súd mal k tejto skutočnosti prihliadať, ak posudzoval nárok navrhovateľa. Navrhovateľ svoje právo preukazoval zápisom na liste vlastníctva, nepredložil však žiaden dôkaz o spôsobe jeho nadobudnutia a nepredložil k tomu žiaden právny titul. Za uvedených okolností súd postupoval nesprávne, ak vychádzal iba z tvrdenia navrhovateľa a zo zápisu na liste vlastníctva. Z listu vlastníctva navrhovateľa vyplývalo, že vlastnícke právo navrhovateľa k parc. č. 906 bolo zapísané záznamom. Podľa názoru odporcu mal súd povinnosť vyzvať navrhovateľa, aby predložil právny titul, ktorým mal nadobudnúť vlastnícke právo alebo ho mal vyzvať, aby vlastnícke právo preukázal alebo mal návrh z dôvodu neunesenia dôkazného bremena k tvrdeniu, že si nárok uplatňuje na základe vlastníckeho práva zamietnuť. Na základe deklaratórneho zápisu vlastníctva na liste vlastníctva nebolo podľa odporcu možné priznať nárok niekoho, kto tvrdí, že má vlastnícke právo a na základe toho si uplatňuje nárok na vydanie veci. Z deklaratórneho zápisu vlastníckeho práva nebolo možné urobiť záver o existencii vlastníckeho práva a odvodiť existenciu hmotného práva k veci. Preto platí, že ktokoľvek, kto sa bráni voči uplatňovaniu vlastníckeho práva, má právo sa ubrániť voči každému, kto si vlastnícke právo uplatňuje, tvrdiac, že ho má, ale ho nepreukáže. Súd preto rozhodol nesprávne, ak za tohto stavu odporcovi uložil povinnosť

veci vydať. Odporca namietal, že súd ani nezisťoval právny titul vlastníckeho práva navrhovateľa, nevykonával k nemu dokazovanie a neoboznámil sa s ním. Nemohol preto urobiť riadny skutkový a právny záver, že navrhovateľ má vlastnícke právo k pozemku, ktorý si nárokuje na vydanie. Rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo nepreskúmateľné v otázke, ako súd aplikoval pravidlo uvedené v ustanovení § 135 ods. 2 OSP. Preto namietal nepreskúmateľnosť rozsudku a jeho odôvodnenia a uviedol, že rozsudok je v rozpore so zákonnými pravidlami občianskeho súdneho procesu, najmä ustanovením § 157 ods. 2 OSP. Odporca okrem vady nepreukázania existencie vlastníckeho práva navrhovateľa tiež namietal to, že rozsudok je nepreskúmateľný, neodôvodnený a nesprávny, keď súd priznal navrhovateľovi nárok na vydanie bez toho, aby zistil, či existuje prejudiciálne vyriešená otázka, ktorá by sa týkala hmotnoprávneho vzťahu navrhovateľa k parc. č. 906 alebo hmotnoprávneho vzťahu právnych predchodcov odporcu a odporcu ako jedného z ich dedičov k veci, ktorá má byť vydaná a či táto vec je totožná, identická s pozemkom, ktorý mal byť predmetom vyvlastnenia v roku 1997, pretože táto skutočnosť nebola dokazovaná a zisťovaná. Uviedol, že nemožno urobiť záver, že je preukázaná a nesporná identifikácia parcely katastra nehnuteľností 906 s pozemno-knižnými parcelami alebo s parcelou v evidencii nehnuteľností č. 715. Okrem toho nebolo možné urobiť záver, že predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie je nevykonateľné, pretože je neurčité, pokiaľ ide o predmet vyvlastnenia. Žiadal preto, aby odvolací súd zohľadnil individuálny rozmer tohto prípadu, časové a historické súvislosti. Dodal, že vyvlastňovacie rozhodnutie sa nestalo konečným rozhodnutím, pretože nenastali právne účinky jeho nezmeniteľnosti. Odvolacie rozhodnutie vo veci vyvlastnenia nebolo riadne doručené účastníkovi - matke odporcu. V predchádzajúcich súdnych sporoch sa žiaden orgán alebo súd týmito skutkovými a právnymi skutočnosťami nezaoberal. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd vykonával dokazovanie oboznámením sa so všetkými skutočnosťami a dôkazmi, ktoré odporca uvádza a odôvodňuje nimi svoje odvolanie a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie, alebo aby návrh zamietol. Uplatnil si právo na náhradu trov konania.

Navrhovateľ k odvolaniu odporcu vo vyjadrení uviedol, že účastníci konania boli súdom poučení v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 OSP. Výrok rozsudku nespochybniteľným spôsobom zaväzuje povinného k splneniu konkrétnej povinnosti. Predmet povinnosti bol jednoznačne uvedený a označený v súlade s platným znením Katastrálneho zákona. Otázka vlastníckeho práva navrhovateľa bola riešená v predchádzajúcich súdnych konaniach. Navrhovateľ nadobudol vlastníctvo legálnym spôsobom podľa zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Podkladom na zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností bol delimitačný protokol. Napadnutý rozsudok preto považoval za vecne správny a navrhol ho potvrdiť.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa procesným postupom podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k tomu záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie návrhu navrhovateľa na vydanie nehnuteľnosti. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 219 ods. 2 OSP odkazuje. Odvolací súd dodáva, že zákon zabezpečuje ochranu vlastníckeho práva, ktorého obsahom je oprávnenie vlastníka predmet vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním pomocou vlastníckych žalôb. Vlastnícke žaloby uvedené v ustanovení § 126 Občianskeho zákonníka sú hmotnoprávnym inštitútom, na základe ktorého sa realizuje subjektívny nárok vlastníka veci na ochranu. Žaloba na vydanie veci (vindikačná) má miesto tam, kde

k porušeniu vlastníckeho práva dochádza neoprávneným zadržávaním veci. Zmyslom tejto žaloby je dosiahnuť faktický výkon vlastníckeho práva k vlastnej veci, t. j. aby vlastník mohol s vecou nielen právne, ale aj fakticky disponovať (aby mal vec vo svojej moci). Z toho dôvodu sa môže domáhať žalobou na vydanie veci od toho, kto mu ju neprávom zadržáva. Podmienkou úspešnosti vindikačnej žaloby je, že vec sa nenachádza vo faktickej moci vlastníka, ale v moci inej osoby, ktorá predmetnú vec odmieta vydať a žalovaný (odporca) má vec u seba, a preto má možnosť vec vydať vlastníkovi, predmetom žaloby je vec, o vydanie ktorej sa žiada, žalovaný (odporca) musí vec zadržávať protiprávne a vlastník musí preukázať existenciu vlastníckeho práva, oprávnenej držby alebo detencie k veci, o vydanie ktorej žiada.

Aktívnu legitímáciu má vlastník protiprávne zadržavanej veci, pričom vec sa nenachádza v jeho faktickej moci a zadržávanie veci niekým iným je porušením jeho subjektívneho vlastníckeho práva. Základným predpokladom úspešnosti vlastníckej žaloby je preukázanie vlastníckeho práva navrhovateľa. Preto skúmanie platnosti právneho úkonu, o ktorý navrhovateľ opiera tvrdenie o svojom vlastníckom práve, je prirodzenou súčasťou postupu súdu v konaní o takej žalobe. Vlastnícke právo musí existovať v dobe vydania rozhodnutia v konaní o vydanie veci. Pasívnu legitímáciu má ten, kto má spornú vec fakticky vo svojej moci, a hoci ju môže vydať, neprávom to však odopiera urobiť. Odporca sa v konaní môže brániť tým, že navrhovateľ nie je vlastníkom veci, alebo že právom odopiera vydanie veci. Predpokladom úspešnosti žaloby na vydanie veci je tiež okolnosť, že odporca má spornú vec ku dňu podania žaloby neoprávnene u seba.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k správneému záveru, že vzhľadom k tomu, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorej vydania sa podaným návrhom domáha, je aktívne legitímovaný na podanie takejto žaloby. V konaní bolo preukázané, že navrhovateľ je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, ako vlastník je zapísaný v katastri nehnuteľností, teda má právo predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Uvedené potvrdzuje aj skutočnosť, že údaje obsiahnuté v katastri nehnuteľností sú v zmysle § 70 Katastrálneho zákona hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Vzhľadom k tomu, že Krajský súd v Nitre v rozhodnutí zo dňa 3. júna 2011 č. k. 19Sp/97/2009-105 a následne aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 1. augusta 2012 sp. zn. 10Sžr/125/2011, ktorým rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/97/2009-105 zo dňa 3. júna 2011 potvrdil, konštatovali, že došlo k právoplatnému vyvlastneniu sporných nehnuteľností, ako aj mali za to, že vyvlastňovacie konanie prebehlo platne, bolo potrebné dospieť k záveru, že hodnovernosť údajov katastra nehnuteľností nebola odporcami narušená, a teda odporcovia nepreukázali opak. Naviac, Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí dodal, že ak by odporcovia od počiatku zastávali názor, že rozhodnutie o vyvlastnení nenadobudlo právoplatnosť, neboli by mali dôvod na uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona č. 503/2003 Z. z., čo sa však nestalo a svojho nároku súdnou cestou sa začali domáhať až po tom, keď im namiesto navrátenia vlastníctva k vyvlastneným pozemkom bola priznaná náhrada. Okrem toho niet sporu o tom, že navrhovateľ vlastníctvo nadobudol podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a podkladom na zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností bol delimitačný protokol. S poukazom na uvedené nebolo možné považovať námietku odporcu v 1. rade, týkajúcu sa nepreukázania nadobudnutia vlastníckeho práva navrhovateľom, za dôvodnú. Rovnako tak nebolo možné vyhovieť ani námietke odporcu, týkajúcej sa nedostatočného poučenia v zmysle § 120 ods. 4 OSP, pretože nielen zo zápisnice o pojednávaní, ale aj z predvolaní na pojednávania jednoznačne vyplýva, že odporca bol riadne v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia poučený o tom, že musel predložiť dôkazy alebo ich musel označiť skôr ako predseda senátu vo veci vyhlásil rozhodnutie, pretože na dôkazy označené neskôr sa neprihliada. K tvrdeniu odporcu, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný a nevykonateľný, pretože odporcovi bola uložená povinnosť predmetnú nehnuteľnosť vydať, odvolací súd dodáva, že s námietkou odporcu, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, sa odvolací súd nestotožňuje. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdom prvého stupňa zodpovedá požiadavkám na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 OSP. Žaloba o vydanie veci patrí medzi základné formy vlastníckej žaloby, uvedenej v ustanovení § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka a jej zmyslom je dosiahnuť faktický výkon vlastníckeho práva k vlastnej veci, teda, aby mohol vlastník s vecou nielen právne, ale aj fakticky disponovať. Ak sa teda navrhovateľ v zmysle tohto zákonného ustanovenia domáhal vydania veci a súd takémuto návrhu vyhovel, jeho rozhodnutie je v súlade s týmto ustanovením a je vykonateľné. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a navrhovateľovi, ktorý mal v odvolacom konaní úspech náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože ich priznať nežiadal.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.